

ស្ថានភាពទូទៅ

ពីមុនកសិករចិញ្ចឹមសត្វជាទំលាប់ គឺលែងឱ្យស៊ីដោយសេរី ។ បច្ចុប្បន្នសត្វកើន និងផ្ទៃដីដាំដុះត្រូវបានពង្រីកនាំឱ្យដីវាលចំណីសត្វថយចុះ ។ កសិករមិនអាចលែងសត្វសេរីបានដូចមុនទៀតទេ ។ កសិករភាគច្រើនត្រូវចំណាយពេលស្វែងរកស្មៅ និង ចំណាយថវិកាសំរាប់ទិញស្មៅ ពេលខ្លះការលំបាកខ្លាំងកសិករបង្ខំចិត្តកាត់បន្ថយ ចំនួនសត្វចិញ្ចឹម ។ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ដំណាំចំណីសត្វ គឺជាដំណោះស្រាយសាមញ្ញ និងសមស្រប មួយសម្រាប់កសិករ ។

តើដំណាំចំណីសត្វជាអ្វី ?

គឺជាពពួកស្មៅ ពពួកលេហ្គីមវ៉ា និង ពពួករុក្ខជាតិលេហ្គីម ឬ ចុល្លូព្រឹកដែលគេដាំថែទាំ ស្រោចទឹក បោចស្មៅចង្រៃ សម្រាប់ប្រើប្រាស់ជាចំណីសត្វ ។ ពពួកដំណាំចំណីសត្វទាំងនេះ ភាគច្រើនត្រូវបាននាំចូលមកពីបរទេស ហើយដែលត្រូវបានឆ្លងកាត់ការ វាយតម្លៃដោយមានការចូលរួមពីកសិករ អ្នកផ្សព្វផ្សាយ និង អ្នកស្រាវជ្រាវដែលមានបទពិសោធន៍ លើផ្នែកនេះលើលក្ខណៈរបស់ដំណាំចំណីសត្វ ដែលសមស្របសំរាប់ដាំនៅតំបន់ត្រូពិក ។ ដំណាំចំណីសត្វដែលណែនាំឱ្យកសិករដាំគឺជាប្រភេទចំណី ដែលមានការដុះលូតលាស់លឿន ទិន្នផលខ្ពស់ និង សមស្របទៅនឹងលក្ខណៈសណ្ឋានដី អាកាសធាតុប្រទេសកម្ពុជា និងសំបូរទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹម ។

គុណប្រយោជន៍នៃដំណាំចំណីសត្វ

- ✓ បង្កើនជីជាតិដីតាមរយៈប្រភេទដំណាំចំណីសត្វ និង

ដំណាំចំណីសត្វកើនឡើង

- ✓ ផ្តល់ដល់សត្វនូវបរិមាណ និង គុណភាពចំណីតាមកំរិតអាហារូបត្ថម្ភ
- ✓ ដំណាំចំណីសត្វ មួយចំនួនអាចជួយគ្រប់គ្រងបរិស្ថានបានល្អប្រសើរ (ជាគម្របដី ការពារដីហូរច្រោះ បង្កើនជីជាតិដី និង បំផ្លាញសោចចង្រៃ)
- ✓ ចំណេញពេលវេលា និង ថវិកាចំណាយក្នុងការស្វែងរក ឬ ទិញស្មៅសំរាប់សត្វ
- ✓ ជួយកសិករ ផ្លាស់ប្តូរពីការចិញ្ចឹមសត្វបែបយថាផល
- ✓ មកមានការគ្រប់គ្រងល្អ ។

ខាងក្រោមនេះយើងនឹងយកលក្ខណៈពិសេស របស់ស្មៅដំណាំចំណីសត្វមួយប្រភេទដែលមាន ឈ្មោះថា **ស្មៅដំរី** (Elephant Grass) ។

ស្មៅដំរី (Elephant Grass) គឺជាប្រភេទដំណាំចំណីសត្វ មានប្រភពមកពីប្រទេសអាហ្វ្រិក ដែលនាំចូលមកស្ថានីយ៍ចិញ្ចឹមគោពូជភ្នំតាម៉ៅ នៅឆ្នាំ ១៩៨៥ ដោយអង្គការ LWS ។ ជាស្មៅមានដើមខ្ពស់ មានប្រូតេអ៊ីនពី ១៥-១៦% អាស៊ីត ១,៦- ២,២% សារធាតុស្លុតដែលអាចរលាយបាន ៥០-

- ✓ ៦៥% (ស្មៅស្លុត) ។ ទិន្នផលជាមធ្យមនូវរដូវវស្សាពី ២៥ ទៅ ៣០ តោន ស្មៅស្រស់/ម្តង/ហ.ត និង រដូវប្រាំងពី ៧ ទៅ១០តោនស្មៅស្រស់/ម្តង/ហ.ត ។ គុណភាពនិងទិន្នផលស្មៅអាច ប្រែប្រួលទៅតាមទីតាំងភូមិសាស្ត្រដីជីវជាតិរបស់ដី និងអាយុរបស់ស្មៅ ។

បច្ចេកទេសដាំ

ក. ការរៀបចំដី

- ✓ ត្រូវជ្រើសរើសដីមិនលិចទឹក ឬ មិនជាទឹកពេក
- ✓ ត្រូវរៀបចំដីឱ្យបានស្អាតល្អ ដោយក្លរដីឱ្យបានជ្រៅ ក្នុង ២-៣ ដង មុនពេលដាំ ១៤ ថ្ងៃ
- ✓ រាស់បំបែកដីឱ្យបានម៉ត់ល្អ សំអាតស្មៅចង្រៃ និង ផ្ទៃដីធ្វើឱ្យបានរាបស្មើ (ងាយដាំដុះ បំប៉ន ស្រោចទឹក)
- ✓ ឆ្ងុតរងជាជួរជំរៅ ២-៣ សម ចន្លោះរង ០,៤ម ដាក់ជីទ្រាប់បាទ(ជីអាចមិគោ ឬជីកំប៉ុស្ត) ។

ការរៀបចំដីសម្រាប់ដាំដំណាំចំណីសត្វ

ខ.ការដាំ ពពួកសៅប្រភេទនេះងាយស្រួលក្នុងការដាំណាស់ គេអាចដាំដោយកាត់ដើមរបស់វាឬបំបែកកូន។

ការដាំដើម: ករណីនេះត្រូវកាត់ដើមវាជាកង្កងដោយក្នុងមួយកង្កងមានបីថ្នាំ។

ដាំដោយសាបគ្រាប់: មានពីរបៀប គឺដាំដោយ ព្រោះគ្រាប់ពូជ និង ដាំដោយបំបែកកូន។

ក.ការដាំដោយព្រោះគ្រាប់: ក្រោយពីធ្វើដីរួច យកគ្រាប់ទៅត្រាំទឹកឱ្យរីកល្អ រួចរោយគ្រាប់ពូជក្នុងចង្កូរដែលឆ្លុតរួច (ដោយដៃ ឬ កំប៉ុង លុបដី ម៉ត់ពីលើបង្កាប់ថ្មមៗ)។ ក្រោយពេលព្រោះបាន ២-៣ ថ្ងៃមាន បើមានភ្លៀងដំណុះល្អ តែបើក្រោយពេលព្រោះបានពី ៧-១០ ថ្ងៃ គ្មានភ្លៀងត្រូវស្រោចទឹកឱ្យបានសើមល្អ។

ខ.ការដាំដោយបំបែកកូន: ដើម្បីសន្សំកម្លាំងពលកម្មក្នុងការថែទាំស្មៅ យើងមានវិធីសាស្ត្រមួយទៀត គឺសាបពូជស្មៅនៅលើថ្នាលតូចមួយដូចសំណាប។ នៅពេលដែលកូនស្មៅ ធំល្មម(អាយុប្រហែល ២០-២៥ថ្ងៃ)ទើបយើងចាប់ផ្តើមបំបែក

យកទៅដាំ ធ្វើបែបនេះអាចឱ្យយើងមានកូនស្មៅដាំ ពីដើមដូរភ្លៀង។ តាមការសង្កេត ការដាំដំណាំចំណីសត្វពីផ្នែកលូតលាស់វាមានការលូតលាស់លឿន ងាយស្រួលកំចាត់ស្មៅចង្រៃ មិនពិបាករៀបចំដីឱ្យបានល្អនោះទេ និង ចំណេញពេលវេលា។

ការថែទាំ ត្រូវតាមដានការលូតលាស់របស់ស្មៅបោចស្មៅចង្រៃ ជ្រួយដី ដាក់ជីបន្ថែម។ ក្រោយពេលព្រោះ ឬដាំបាន ២-៣ ថ្ងៃមានភ្លៀងដំណុះល្អ បើក្រោយពេលព្រោះ ឬ ដាំបាន ៧-១០ ថ្ងៃ គ្មានភ្លៀងត្រូវស្រោចទឹកឱ្យបានសើមល្អ។

ការប្រមូលផល ការប្រមូលផល ត្រូវអនុវត្តតាមគោលការណ៍ដូចខាងក្រោម:

✓ រយៈពេលប្រមូលផលលើកទី ១ នៅពេលស្មៅមានអាយុពី ៥០ ទៅ ៦០ថ្ងៃ

✓ រយៈពេលប្រមូលផលលើកទី ២នៅពេលស្មៅមាន អាយុ ៣០-៣៥ ថ្ងៃ។ កាត់ដើមកំពស់ពីផ្ទៃដីប្រមាណ ៥-១០ ស.ម។

ចំណាំ:មិនគួរផ្តល់ឱ្យសត្វស៊ីតែស្មៅមួយមុខត្រូវលាយជាមួយចំបើង ឬចំណីផ្សេងទៀត ចៀសវាងការរាគូស។ ឯកសារយោង:

គម្រោងអនុវត្តប្រសើរលើការងារសុខភាព និង ផលិតកម្មគោនៅកម្ពុជា

ACIAR និង CIATស្ទើររហែបច្នៃកវិជ្ជាស្មៅដែលកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា

លន់ សុផល: (២០០៦)ដំណាំចំណីសត្វកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ជាមួយកសិករ

នាយកដ្ឋាន ផលិតកម្ម និង បសុព្យាបាល

ស្មៅដំរី

Elephant Grass

រៀបចំដោយ: ការិយាល័យផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាល នៃនាយកដ្ឋានផលិតកម្មនិងបសុព្យាបាល
អាន់យដ្ឋាន: ផ្លូវសឡា ភូមិទ្រា សង្កាត់ស្ទឹងមានជ័យ ខណ្ឌមានជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ